

MØTE

i EØS-utvalget

tirsdag den 20. april kl. 16.00

Møtet ble ledet av komiteens fungerende leder, *Inge Lønning*.

Sosialkomiteens medlemmer var innkalt for å delta under behandlingen av sak nr. 1.

Til stede var:

Fra utenrikskomiteen: Inge Lønning, Haakon Blankenborg, Morten Høglund, Bjørn Jacobsen, Jon Lilletun, Oddvard Nilsen, Lars Rise, Christopher Stensaker, Gunhild Øyangen, Gunn Karin Gjøl, Ivar Østberg, Lodve Solholm, Petter Løvik, Marit Arnstad.

Fra sosialkomiteen: John I. Alvheim, Bjarne Håkon Hanssen, Ola D. Gløtvold, Sigbjørn Molvik, Gunn Olsen.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Jan Petersen og sosialminister Ingjerd Schou.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Oda Sletnes, Utenriksdepartementet, avdelingsdirektør Siri Sletner, Utenriksdepartementet, avdelingsdirektør Inger Gran, Sosialdepartementet, underdirektør Else Underdal, Utenriksdepartementet og rådgiver Simen Fremmergård, Sosialdepartementet.

Videre var til stede komiteens faste sekretær, *Christian Syse*.

D a g s o r d e n :

1. Sosialministeren redegjør for aktuelle saker under sitt ansvarsområde.
2. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 23. april 2004. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 13. april d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.
3. Eventuelt.

S a k n r . 1

Sosialministeren redegjør for aktuelle saker under sitt ansvarsområde.

Fung. leder: Jeg er litt i tvil om formalitetene tilsier at jeg nå skal gi ordet til utenriksministeren som så skal gi det videre til sosialministeren, eller om jeg kan gjøre det direkte.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg vil da gripe sjansen og si at jeg vil anbefale at ordet gis videre til sosialministeren. Da kommer det i referatet som innlegg.

Statsråd Ingjerd Schou: Takk skal du ha, leder. Jeg vil takke for denne anledningen til å komme i EØS-utvalget og orientere om de saker som ligger under Sosialdepartementets område.

Min oppgave som sosialminister er å ivareta og utvikle nettopp det som går på befolkningens sosiale sikkerhet. I det ligger det også å ta kontroll over det som er omkostningene ved de sosiale tjenestene. Det dreier seg om å forebygge og ikke minst om å sette folk i stand til å ta ansvar for eget liv. Vi vil ha et inkluderende samfunn. Det er et mål vi deler med EU.

I denne orienteringen om Regjeringens oppfølging på det sosialpolitiske området innenfor EØS-avtalen har jeg tenkt å ta utgangspunkt i EUs Lisboa-strategi. Det er primært en næringspolitisk satsing, men den satsingen inneholder også sysselsettingspolitiske og sosialpolitiske målsettinger og virkemidler.

I handlingsplanen fra Lisboa inngår både fattigdomsbekjempelse og anti-diskriminering. Til tross for at EU har problemer med å nå sine oppsatte mål i forbindelse med Lisboa-prosessen, fastholder man i EU at man vil videreføre de sosiale og økonomiske reformene som omfattes av Lisboa-strategien.

Når vi sammenlikner oss med land i EU, ligger Norge langt fremme på det sosialpolitiske området, men ikke nødvendigvis på alle områder. Vi har mye å gi, og vi har mye å lære. De utfordringer som vi står overfor, har vi til felles med landene i EU, og de må løses i et nært samarbeid med landene i EU.

Globalisering og internasjonalisering er en ønsket utvikling. Åpnere grenser gir den enkelte anledning til å reise på tvers av landegrenser og kontinenter. Ungdom reiser mer enn før, studerer i andre land, lærer fremmede språk og møter kanskje livsledsager osv. Prinsipielt mener jeg også at det bør være den enkeltes rett å søke muligheter, eventuelt lykkes i andre land. Verden er blitt betydelig

mindre i løpet av de siste par tiårene. Det er ikke lenge siden jernteppet ubarmhjertig delte Europa i to. Jernteppets fall for 15 år siden avdekket mye nød på den andre siden av teppet. Det kan det være verdt å minne oss om i disse dager.

Om få dager blir ti nye land fra jernteppets østside medlemmer av EU. Det får konsekvenser også for Norge. Dette vil få noen avtalemessige konsekvenser på trygdeområdet, og det skal jeg komme tilbake til senere.

Lisboa-prosessens sosialpolitiske relevans ligger i koblingen mellom næringspolitikk og sosialpolitikk. Det er en kvalitativ, ny tilnærming hvor sosialpolitikk og sosial samhörighet innen EU betraktes som en produktiv faktor og ikke utelukkende som en utgiftspost.

Det fokus som EU setter på koblingen mellom næringspolitikken og sosialpolitikken, kjenner man igjen – jeg får minne litt om det – fra Sosialdepartementets egen historie. Da Sosialdepartementet ble opprettet for 90 år siden, ble industri, fiskeri og sosiale tjenester lagt til det samme departementet ut fra den samme type tankegang om at saksområdene hørte sammen. Det kan være en nyttig tankevekker for oss når EU nå setter så klart fokus på koblingen mellom næringspolitikk, altså det å ha arbeid, sysselsetting, og sosialpolitikk.

Det toppmøtet som var i Lisboa i 2000, innførte en ny samarbeidsstrategi i EU for å håndtere nasjonale saksområder som var av felles interesse for landene. Målet er å finne frem til omforente målsettinger som bidrar til at vi får felles handling og fremskritt på det økonomiske og sosiale området.

Direktivene har til nå vært det kjente virkemidlet for å få til en felles utvikling i EU. De kommer til anvendelse på områder der EU har såkalt overnasjonal myndighet. Den åpne koordineringsmetoden eller ”soft law” har en annen innfallsvinkel, en desentralisert innfallsvinkel, som bygger på nærhet og nærhetsprinsippet. Arbeidsmåten anvendes først og fremst der hvor landene har nasjonale saksområder av felles interesse. Den er et alternativ eller et supplement til direktivutvikling i EU og anvendes bl.a. på områder som gjelder mitt område, nemlig trygdeområdet, og i fattigdomsbekjempelsen. Metoden skal hjelpe medlemslandene til gradvis selv å utvikle egen politikk basert på europeiske anbefalinger om ”Best Practices”.

Fordi sammenlikningen av det som går på den beste praksis, finner sted i EUs rådsstruktur, er det nyttig for Norge å ha bilaterale kontakter med våre europeiske samarbeidspartnere. Jeg har derfor prioritert å delta på EUs uformelle ministerrådsmøter når Norge er invitert. Både det danske, italienske og irske formannskapet har gjort det. Møtene har vært nyttige både når det gjelder å utvikle et nettverk og

for å få førstehåndsinformasjon om hvordan EUs medlemsland tenker i forhold til utviklingen på Sosialdepartementets område.

Social Inclusion-programmet som EFTA-landene deltar i, er nært knyttet opp til den metoden vi nettopp snakket om, den åpne koordineringsmetoden. For Norge er det en nedefra og opp eller grasrottankegang som er en kjent måte å jobbe på. Vi ser på deltakelsen i det programmet som viktig både for norsk organisasjonsliv, arbeidslivets parter og for myndighetene. Programmet gir økonomisk støtte til prosjekter for å bygge ut nettverk og å utveksle kunnskap på tvers av landene. Som forventet har deltakelsen i programmet gitt nye muligheter. Spesielt har jeg lyst til å nevne det som går på å utvikle sosiale indikatorer, bl.a. i forhold til å se på fattigdomsområdet.

Et sentralt mål for Norge er å styrke båndene mellom norske, frivillige organisasjoner og institusjoner og de europeiske kolleger. Her har Sosialdepartementet arrangert en større europeisk konferanse i februar i samarbeid med to norske forskningsmiljøer. Det var ganske mange deltakere. Sosialdepartementet har også bidratt aktivt til at vi har fått opprettet kontakt og samarbeid mellom norske, frivillige organisasjoner og europeiske nettverk, som går under betegnelsen European Anti-Poverty Network.

Fra januar i år deltar Norge også i EUs anti-diskrimineringsprogram 2001-2006. Det programmet skal støtte opp under arbeidet mot diskriminering på grunnlag av etnisk tilhørighet, religion eller tro, alder og funksjonshemming og er fra EUs side knyttet sammen med gjennomføringen av direktiv mot etnisk diskriminering og likebehandling i arbeidslivet.

Disse direktivene er ikke innlemmet i EØS-avtalen og gjelder ikke i Norge. Her har nok EU kommet lenger enn oss. Men Stortinget har allerede vedtatt endringer i arbeidsmiljøloven som bringer norsk lov i samsvar med direktivet om likebehandling i arbeidslivet. Regjeringen vil i løpet av året legge frem en proposisjon om ny lov mot etnisk diskriminering. Lovforslaget tar sikte på å bringe norsk lov i samsvar med EU-direktivet. Programmet vil derfor også i Norge støtte opp under gjennomføringen av lovbestemmelsene mot diskriminering.

Programmet som bl.a. gir støtte til transnasjonale prosjekter for å styrke evnen til å motarbeide diskriminering, fordelt midler til forprosjekter i februar i år. Konkurransen var stor og sterk. Senter mot etnisk diskriminering tok initiativ til et norsk-dansk samarbeid for å undersøke opplevd diskriminering. Foruten Sosialdepartementet er Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet engasjert i det programmet i Norge. De tre departementene drøfter nå en mulig søknad til et prosjekt om midler til et større arrangement for å sette søkelyset på likebehandlings- og diskriminerings spørsmål i Norge.

Det europeiske året for funksjonshemmede i 2003 videreføres med toårige handlingsplaner frem til 2010. Inneværende handlingsplan som fokuserer på situasjonen til personer med redusert funksjonsevne, følges opp av en høynivågruppe der Norge er med som observatør.

Når vi så kommer til det alkoholpolitiske område, savner vi i europeisk og i global sammenheng en forebyggende og et helhetlig fokus på alkoholpolitikken sett ut fra et sosialt, uskyldig tredjeparts perspektiv, og ikke minst et helseperspektiv.

Internasjonal forskning og forbruksstatistikk viser at norsk alkoholpolitikk har vært effektiv i forhold til å begrense totalkonsumet av alkohol. I europeisk sammenheng ligger Norge svært lavt også etter at det er gjort anslag over uregistrert forbruk, slik som smugling og hjemmebrenning osv. Men økt politisk integrasjon i Europa og økt globalisering i handel av varer og tjenester har også ført til at den norske alkoholpolitikken har kommet under et stadig større press.

Samtidig ser vi en internasjonal utvikling der det i økende grad – det gjelder også EU og Europa – fokuseres på alkohol som et folkehelseproblem og særlig på ungdommens alkoholvaner. Jeg satser på å videreutvikle samarbeidet både med EU og Verdens Helseorganisasjon på det alkoholpolitiske området. Det nære nordiske samarbeidet videreføres. Norge har sammenfallende interesser med de andre nordiske landene i en rekke alkoholpolitiske sammenhenger. I nordiske møter utveksler vi erfaring og diskuterer hvordan vi kan påvirke utviklingen og høyne kunnskapsnivået innen EU/EØS om de ulike alkoholpolitiske virkemidlenes grunnlag og ikke minst hvordan de virker.

Selv om alkoholpolitikk ikke er et saksområde som i seg selv er direkte omfattet av EØS-avtalen, er den heller ikke omfattet av EU-samarbeidet. Alkohol er likevel systematisk og helhetlig satt på EUs dagsorden. I år 2000 ble alkohol definert som helsedeterminant og omtales spesielt i EUs nye folkehelseprogram. EU vil legge frem sin første alkoholpolitiske strategi i 2005. Regjeringen mener derfor at EØS-avtalen i seg selv ikke er til hinder for at Norge kan opprettholde en restriktiv alkoholpolitikk, men balansegangen mellom de relevante hensyn kan være problematisk ved tolkningen og håndhevelsen av bestemmelsene.

De viktigste sakene på EUs dagsorden i trygdepolitikken, for å gå til det området, gjelder endringer i regelverket for koordinering av trygderettigheter. Det handler om forordning 1408/71 og 574/72. Dette er regler som sikrer trygderettigheter og rett til dekning av helsetjenester for personer som flytter eller beveger seg mellom landene. Reglene som er innlemmet i EØS-avtalen gjennom Vedlegg VI, er av grunnleggende betydning for den frie personbevegelse i det indre marked. Reglene har i de siste par år vært gjenstand både for modernisering og forenkling.

Et aktuelt og viktig tiltak som jeg tenkte jeg skulle nevne, er innføringen av et nytt helsetrygdekort – en type plastkort lik det vi har av bankkort osv. – i EU/EØS fra 1. juni 2004. Det kortet erstatter blankett E 111, som sikkert noen av dere også har fått på trygdekontoret, og andre papirblanketter som i dag brukes nettopp til å dokumentere retten til medisinsk behandling ved midlertidig opphold i andre EØS-land og i Sveits. Det nye kortet skal være innført i samtlige avtaleland senest nyttårsaften 2005, og kortet gjelder fullt ut også opphold i de av landene som selv ennå ikke har innført kortet for sine innbyggere.

Om kort tid utvides EØS-området til å omfatte de ti nye medlemslandene i Øst-Europa og Sentral-Europa. Da må vi forvente økt migrasjon fra de nye EU-landene også til Norge, selv om overgangsordningene som Regjeringen har gått inn for, vil dempe innvandringen av ikke-reelle arbeidstakere fra de nye landene de første årene.

Det er viktig å merke seg at overgangsordningene bare kan rette seg mot å begrense den frie bevegelsen for arbeidstakere – det vil i praksis si å begrense innvandringen – og altså kun i forhold til arbeidstakere.

Det er ingen overgangsperiode i forhold til velferdsordninger. EØS-regelverket om adgangen til bl.a. trygdeytelser gjelder fullt ut fra 1. mai.

Personer fra de nye medlemslandene som får opphold og arbeid her etter utvidelsen, vil altså få lettere adgang til norske trygdeytelser enn de har hatt tidligere. De er også i stor grad sikret rett til å få utbetalt slike ytelser under opphold i hjemlandet.

Regjeringen vil følge utviklingen i forhold til velferdsordningene nøye i tiden etter utvidelsen. Det er allerede igangsatt et godt stykke arbeid med sikte på å bedre ikke bare samhandlingen, men også informasjonsflyten mellom aktuelle myndigheter og etater, bl.a. for å kunne avdekke og følge opp tendenser til utilsiktet bruk og eventuelt direkte misbruk av enkelte ordninger. I tillegg til et tettere samarbeid mellom berørte myndigheter, f.eks. trygdeetat og politi, vil en i første omgang også gjennomgå og eventuelt styrke det eksisterende kontroll- og oppfølgingsarbeidet som allerede drives i bl.a. trygdeetaten.

I forhold til trygdeordningene spesielt vil Regjeringen også fortløpende vurdere behovet for generelle innstramminger dersom det skulle komme indikasjoner på at det er veien å gå. Verken Norge eller andre medlemsland har imidlertid adgang til å fastsette regler på trygdeområdet som bare rammer personer fra de nye medlemslandene. Eventuelle innstramminger må i tilfelle derfor gjelde generelt, også "vanlige" nordmenn i Norge.

Fung. leder: Takk til sosialministeren.
Da er ordet fritt til spørsmål og kommentarer.

Haakon Blankenborg (A): Eg har ingen kommentarar til innhaldet. Det var ein nyttig gjennomgang. Eg har berre ei oppmoding når det gjeld vidare behandling, og det er at denne orienteringa blir gjort offentleg, slik at ho kan liggje til grunn for diskusjon om desse sakene framover. Dette er også eit proforma innlegg, berre slik at vi får det med i referatet at vi ønskjer at denne orienteringa blir gjort offentleg kjent.

Fung. leder: Så vidt lederen kunne høre, var det intet i dette som ikke tåler dagens lys.

Marit Arnstad (Sp): Jeg deler synspunktet om at orienteringen bør gjøres offentlig kjent. Man får bare ta til orientering det som ble sagt om trygdeytelser her, at det er en slags informasjon fra Regjeringens side.

Når det gjelder alkoholpolitikken, forstod jeg det slik at statsråden sa at det var en balansegang angående tolkningen av de alkoholpolitiske bestemmelsene i forhold til den frihet Norge har. Er det knyttet til noen konkrete eksempler, eller er det bare nevnt som et generelt moment?

Fung. leder: Hvis det er flere spørsmål, skal vi kanskje samle dem opp før sosialministeren svarer. – Det ser det ikke ut til å være.

Statsråd Ingjerd Schou: Vi skal selvfølgelig sørge for at innlegget blir offentliggjort, slik at det ligger åpent ute.

Før jeg svarer Marit Arnstad, har jeg bare lyst til å si at det kan være greit med en litt enkel huskeregel når man får spørsmål om hvilke ordninger man kan ta med seg, eller ikke ta med seg. Det er litt viktig å huske på at de ordningene man selv har vært med på å betale inn til, som man får ta del i når man kommer hit for å få arbeid og lovlig opphold, er det grovt sett også mulighet til å ta med seg. Men det man ikke kan ta med seg, er de ordningene man får av statskassa, f.eks. bostøtte, økonomisk sosialhjelp osv. Det går et skille mellom det man har vært med på å betale inn til selv, og det alle andre har vært med på å betale inn til for deg. Det kan være en grei huskeregel, fordi dette regelverket er komplisert.

Til Marit Arnstad har jeg lyst til å si: Ja, det var en generell betraktning, men ifølge EØS-avtalen er det slik at Norge skal beholde Vinmonopolet. Det ligger som en del av avtalen, slik jeg husker i hvert fall. Jeg tar forbehold om at jeg nå husker riktig, men det er det som ligger der. Alkoholpolitikk er mye mer enn det. Jeg kan bare nevne noe som kommer under press. Det kan f.eks. være reklameforbudet vårt. Marknadsdomstolen i Sverige har måttet lempe på det. Det er en viss type reklame som nå ligger ute som er lovlig i Sverige, og som har blitt det etter påtrykk bl.a. fra EU. Dette er et eksempel.

Et annet eksempel – det har vi nettopp fått en henvendelse om – er muligheten til å handle over Internett. I EU er det slik at man kan bestille varer fra hvor som helst over nettet. Deres argument kan være at når Vinmonopolet likevel er så tilgjengelig som det er, og at man kan få alkohol hjem på trappa, og man kan bestille det over posten, hvorfor i all verden skal man legge hindringer i veien for at folk også kan bestille fra hvilken som helst vinprodusent i Syd-Frankrike eller hvor det måtte være, når tilgjengeligheten er så stor som den er i Norge? Hvilket handelspolitisk eller alkoholpolitisk argument er det dere bruker? Så kan jeg si at jeg tror det er godt mulig å forsvare dette. Hvis vi skulle åpne for dette, ville det for det første true vårt vinmonopol. Så kan det være ulike politiske vurderinger av det. Men vi ville

f.eks. også miste kontrollen når det gjelder alderen på folk som kjøper denne type vare. Vi ville også miste oversikten over totalkonsumet. Dette er bare to eksempler på ulike stykkevis og delt-innspill, der EUs politikk hele tiden utfordrer den norske politikken.

Jeg tror dette er to praktiske og matnyttige eksempler, som jeg umiddelbart kom på. Det er flere også.

Fung. leder: Jeg tror det er mer presist å si drikkenyttig enn matnyttig i denne sammenheng!

Gunhild Øyangen (A): Bare en liten oppklaring. Statsråden sa at det var ordninger som en selv hadde betalt inn til som man kunne ta med seg. Mitt spørsmål er da: Hva med kontantstøtte og barnetrygd?

Statsråd Ingjerd Schou: Spørsmålet var om man kunne ta med seg barnetrygd og kontantstøtte hvis man er her og jobber. Jeg skal ta forbehold, for dette ligger under barne- og familieministerens område, men slik jeg husker det, mener jeg svaret er ja. En person kan ta med seg norsk barnetrygd og eventuelt kontantstøtte for barn bosatt i det landet man kommer fra, når man er i Norge. Man har rett til norsk barnetrygd og eventuelt også kontantstøtte etter EØS-reglene.

Fung. leder: Jeg har ikke registrert flere som ønsker å stille spørsmål.

Da takker vi sosialministeren for orienteringen. Vi forutsetter på grunnlag av komiteens utrykkelige oppfordring at dette blir gjort offentlig tilgjengelig i en hensiktsmessig form, slik at det kan tjene til allmenn opplysning.

Da er sosialkomiteens medlemmer å anse som permitterte.

S a k n r . 2

*Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 23. april 2004.
Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 13. april d.å.,
med oversikt over de relevante rettsaker.*

Fung. leder: Skal utenriksministeren gi en tilleggsinnføring?

Utenriksminister Jan Petersen: Det er vel praktisk at jeg holder innlegget her. Det dreier seg først om EØS-utvidelsen.

Enkelte av EUs medlemsland, bl.a. Frankrike, Spania, Hellas og Polen, vil av ulike årsaker ikke være i stand til å fullføre sine respektive ratifikasjonsprosesser innen 1.mai. Det har derfor vært nødvendig å finne en løsning for å sikre samtidig utvidelse av EU og EØS. En brevveksling om midlertidig ikrafttredelse av EØS-utvidelsesavtalen ble undertegnet av kommisjonen på vegne av EUs medlemsland og de tre EØS/EFTA-landenes ambassadører i Brussel 1. april.

De norske ratifikasjonsinstrumentene vil etter planen bli overlevert rådssekretariatet så snart som mulig etter at Stortinget har behandlet de nødvendige endringer i EØS-loven av 1992.

Som det fremgår av den kommenterte listen som Stortinget har fått oversendt, tas det sikte på at EØS-komiteen ved skriftlig prosedyre skal ta en beslutning om tekniske tilpasninger og overgangsordninger i begynnelsen av mai – den såkalte tilleggspakken. Dette er tekniske tilpasninger og overgangsordninger til rettsaker som er med i EUs tiltredelsestraktat, men som er blitt innlemmet i EØS-avtalen etter avskjæringsdatoen for rettsaker som var med i EØS-utvidelsesavtalen, nemlig 1. november 2002. Slike justeringer er også omtalt på side 31-32 i St. prp. nr 3 for 2003-2004 om EØS-utvidelsen. Norske myndigheter har vurdert justeringene som uproblematisk.

Så noen ord om bruk av CO i pakkegass ved pakking av ferskt kjøtt.

På EØS-utvalgets møte 12. mars redegjorde jeg etter anmodning fra representanten Haga om den særnorske bruken av karbonmonoksid,

CO, i pakkegass ved pakking av ferskt kjøtt og forholdet til EØS-avtalen. Jeg viste til at norske myndigheter arbeidet aktivt for å ivareta norske interesser innenfor rammen av EØS-avtalen, men at det så langt ikke hadde vært mulig å få aksept for et unntak eller ytterligere overgangsordninger. Selv om det syntes lite trolig at kommisjonen ville medvirke til en løsning, bad vi, etter anmodning fra kjøttindustrien, om et møte på høyt nivå for å se om det var mulig å finne en løsning. Møtet som fant sted 15. mars, bekreftet at kommisjonens holdning er uendret i forhold til det norske ønsket om tidsbegrenset overgangsordning for bruk av CO i pakkegass. Det var kommisjonens holdning at CO kan villedde forbrukerne og i verste fall kamuflere produkter med en viss helserisiko. Det ble også vist til at bruk av CO ble nedstemt i Europaparlamentets helsekomite. Et norsk krav ville dessuten kunne føre til gjenåpning av andre vanskelige saker når det gjelder tilsetningsstoffer innen EØS.

Kjøttindustriens Fellesforening har bedt om at saken ikke tas opp videre i tilknytning til møtene i henholdsvis EØS-komiteen 23. april og EØS-rådet 27. april. Jeg anser med dette at arbeidet med å søke en tilpasning til EØS-avtalen, som anmodet av industrien, er avsluttet.

Så til laksesaken. Som jeg også redegjorde for på forrige møte, har kommisjonen besluttet å innlede undersøkelse med tanke på eventuelt å iverksette generelle beskyttelsestiltak mot importen av oppdrettslaks. Vi gav 29. mars i en verbalnote til kommisjonen uttrykk for at det etter norsk syn verken er grunnlag for midlertidige eller permanente tiltak mot importen av oppdrettslaks i EU. Norge har også anmodet kommisjonen om en høring og meldt oss som part i saken. Vi har også fulgt opp kontakten med EUs medlemsland via våre ambassader og gitt dem kopi av det materialet som er gitt kommisjonen. Det er rådet som eventuelt skal ta en beslutning i denne saken når kommisjonen er ferdig med sin undersøkelse, muligens allerede i mai.

Laksesaken ble også tatt opp fra norsk side i EØS-komiteens møte 19. mars, hvor vi klart gav inntrykk for norsk syn. Som følge av at kommisjonen også har informert WTO om at undersøkelser er igangsatt, ble saken også omtalt i beskyttelseskomiteen under WTO denne uke, uten at det fremkom spesielle kommentarer til det norske innlegget.

Som et siste punkt noen ord om EUs forslag til tjenestedirektiv. Kommisjonen la 13. januar i år frem et forslag til direktiv om tjenester i det indre marked. Tjenestesektoren står for om lag 70 pst. av BNP i EU, og et mer velfungerende indre marked for tjenester kan bidra til økonomisk vekst og nye arbeidsplasser i EU. Dette er derfor et svært viktig direktivforslag som berører en rekke ulike interesser. Forslaget ses i sammenheng med målene i Lisboa-strategien om å øke konkurransevnen i Europa.

Direktivforslaget gjelder i utgangspunktet alle kommersielle tjenester unntatt finansielle tjenester og elektronisk kommunikasjon. Transporttjenester er også til en viss grad unntatt. Målet med direktivforslaget er å legge til rette for at det blir lettere for tjenestetilbydere å etablere seg i et annet medlemsland. Det skal også legges til rette for at det blir lettere å tilby tjenester i et annet medlemsland. Et sentralt element er prinsippet om opprinnelsesland, som innebærer at dersom en tjenestetilbyder er etablert i et EØS-land, skal dette i utgangspunktet være tilstrekkelig til å utøve virksomhet i hele EØS. Det gis også flere rettigheter til forbrukerne, bl.a. ved at disse fritt kan kjøpe tjenester i det indre marked. Forslaget slår fast den grunnleggende rettigheten til å motta en tjeneste som er tilbudt fra et annet medlemsland.

Det er foreslått at direktivet skal vedtas i 2005 og tre i kraft i 2007. Det er for tidlig å si om dette er realistisk. Forslaget er imidlertid allerede oversendt til rådet og Europaparlamentet, som har startet behandlingen.

Fra norsk side må det vurderes som positivt at det nå fokuseres på rammebetingelsene for å sikre et mer velfungerende indre marked for tjenester. Det er imidlertid klart at direktivforslaget berører en rekke departementers ansvarsområde, og at de ulike elementene i forslaget må vurderes nærmere. Det er Nærings- og handelsdepartementet som koordinerer gjennomgangen av forslaget i Norge, og det er allerede gjennomført en bred høring av direktivforslaget som ble møtt med stor interesse. Mange høringsinstanser har stilt spørsmål bl.a. knyttet til virkeområde og forholdet til eksisterende regelverk. Dette må vurderes nærmere. Det legges opp til et nytt høringsmøte før sommeren, der en representant fra kommisjonen vil bli invitert til å orientere. Det er opprettet en midlertidig arbeidsgruppe i EFTA som vil behandle forslaget. Denne gruppen vil kunne holde løpende kontakt med kommisjonen og vurdere behovet for å gi uformelle innspill til EU-behandlingen av direktivforslaget. Det uformelle nordiske nettverket for indre markedssaker vil også være viktig for å få informasjon om behandlingen av direktivforslaget i EU og for å vurdere konsekvensene av det.

Fung. leder: Takk til utenriksministeren.

Jeg har et enkelt spørsmål til punkt 1, ikrafttredelsen av den utvidede EØS-avtalen. Jeg oppfattet det som ble sagt dit hen at det ikke

er noen uløste problemer tilbake, og at dette i praksis vil fungere som om alle de ti nye landene hadde behandlet det i tide. Er det riktig?

Utenriksminister Jan Petersen: Ja, nå er det altså ikke bare de nye landene som er problemet her, Spania, Frankrike og Hellas er noe av problemet. Vi har altså ikke alle formalitetene på plass, men dette skal kunne fungere fra 1. mai.

Fung. leder: Det blir ikke noen grunn til bekymring at brevet utenriksministeren henviste til var datert 1. april?

Utenriksminister Jan Petersen: Lærdommen av dette er at man skal slutte å skrive brev på 1. april.

Fung. leder: Da er ordet fritt.

Haakon Blankenborg (A): Det dreier seg strengt tatt om Eventuelt, sannsynlegvis, for det relaterer seg til dagsordenen for EØS-komiteen sitt møte. Eg ser at finansieringsmekanismen skal takast opp. Eg reknar med, ut frå det som er overskrifta på dette, at dette er ei rein oppdatering av gjennomføringa av den finansielle mekanismen, og at det dermed ikkje er noko nytt å melde om innhaldet og organiseringa av fordelinga av desse midlane?

Utenriksminister Jan Petersen: Det jeg kan bekrefte er at det er en statusgjennomgang, og vil minne om at dette redegjorde jeg også for i detalj på det forrige møtet i EØS-utvalget. Jeg er klar over at Blankenborg ikke var til stede der, men det ligger stoff der hvis han vil se nærmere på hvordan dette legges opp.

Det er en mottakerstyrt ordning, så det skal renne en god del vann i havet før det begynner å bli store innbetalinger her. Det er viktig å huske at det er tilnærmingen. Vi vil imidlertid sørge for at vi får koblet norsk næringsliv på så langt det er mulig ut fra ordningens organisering.

Fung. leder: Er det spørsmål til noen av de andre sakene som ble nevnt i redegjørelsen – laksesaken eller bestemmelsene om innpakning av kjøtt?

Morten Høglund (FrP): Vi har i EØS-delegasjonen et møte med Europaparlamentet til uken, og der er denne kjøttpakkesaken et tema, bl.a. etter at det har vært bilaterale samtaler mot Europaparlamentet og et påtrykk fra norsk industri om å få en parlamentarisk dimensjon på saken. Men forstår jeg det slik at dette har ingen hensikt nå?

Utenriksminister Jan Petersen: Det skal jeg ikke veie på, for jeg vet ikke arten av denne kontakten. Jeg har også hatt en viss kontakt med Europaparlamentet på det, dvs. riktignok av mer tilfeldig karakter, men så vidt jeg skjønner, er forslaget allerede nedstemt i Europaparlamentets helsekomite. Og hvis det er slik at kjøttindustrien selv mener at det ikke er hensiktsmessig å gå videre med saken nå, er det vel mye som tyder på at det i så fall blir litt post festum. Det interessante her er jo at EU betjener seg av formuleringer som ligger meget nær det som med den ytterste klarhet ble formulert av et mindretall i Stortinget da vi holdt på med den såkalte matsminkesaken. Så jeg tror kanskje vi har kommet dit hen at vi kan kvittere saken ut, for å si det som det er.

Gunhild Øyangen (A): Bare en liten oppfølging til den saken, for den har jo vært kjørt med ganske stor kraft av kjøttindustrien. Er det slik å forstå at det er helsemessige innvendinger som kjøttindustrien da har tatt til følge, som gjør at den nå har gitt opp kampen? Forstod jeg det riktig hvis utenriksministeren antydte at hvis en gikk videre med denne saken, kunne det også være andre tilsetningsstoffer som vi bruker i Norge, som kunne komme opp på dagsordenen i EU?

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg må bare innrømme at jeg ikke kjenner de nærmere omstendighetene bak kjøttindustriens anmodning. Det den har gjort, bare for å gjøre det klart, er at den har bedt om at saken ikke tas opp videre i tilknytning til møtene i EØS-komiteen og EØS-rådet. Jeg skal ikke si at kjøttindustrien har gitt opp saken som helhet i andre fora, men jeg må nok innrømme at jeg bedømmer det slik at EU-systemet ikke kommer til å gå særlig lenger på den, for EU bruker argumentet om at dette får kjøttet til å se penere ut enn det det er, og det er på mange måter ikke i tråd med moderne forbrukerbeskyttelse. Det er jo egentlig der saken ligger. Jeg ser ikke

bort fra at industrien vil forfølge dette i andre sammenhenger, men min vurdering av det er, slik jeg vel også lot gå tydelig frem i forrige møte, at jeg tror ikke dette er en sak vi har noen særlig sjanse til å nå frem med, og jeg vet ikke hvor fornuftig det er å bruke politisk kapital på å ta en sak som vi ikke har særlig gode sjanser for å nå frem i. Det er der min vurdering ligger. Hvis jeg i første runde ble oppfattet slik at kjøttindustrien har gitt opp saken i sin helhet, var vel ikke det korrekt – forholdet er at den mener at vi ikke bør ta saken i forhold til EØS-komiteen og EØS-rådet. Det er selve saken. Men min selvstendige vurdering av saken er at jeg tror ikke vi har særlig sjanse her, for å si det som det er.

Gunhild Øyangen (A): Jeg kverulerer litt i dag! Er det flere slike saker som kan kobles opp mot denne?

Utenriksminister Jan Petersen: Det er jo alltid den muligheten. Når man begynner å gå opp i dette, som på mange måter dreier seg om hvordan tingene ser ut, for å si det slik, kan man få opp flere saker av tilsvarende natur, og vi har jo forsøkt å være stramme, selv om vi har akseptert en del som har vært kontroversielt i Stortinget. Dette betyr på mange måter at vi har en litt annen innfallsvinkel enn vi har hatt før, og jeg vet ikke hvor smart det er.

Fung. leder: Man må vel da kunne konkludere med at det ikke lenger er formålstjenlig å gi full gass i denne saken.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

S a k n r . 3

Eventuelt

Fung. leder: Ingen har bedt om ordet.

Møtet hevet kl. 16.45.

